

Sygn. akt III AUa 718/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Barbara Hejwowska
Sędziowie:	SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska SA Elżbieta Czaja (spr.)
Protokolant: st. prot. sądowy Maciej Mazuryk	

po rozpoznaniu w dniu 7 listopada 2012 r. w Lublinie

sprawy D. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia społecznego

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 8 maja 2012 r. sygn. akt VIII U 720/12

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 718/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 września 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. stwierdził, że D. O. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie mająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60 % kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, od 1 maja 2004 roku do 31 sierpnia 2004 roku podlegał obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu i chorobowemu.

D. O. zaskarżył powyższą decyzję w całości oraz wniósł o jej uchylenie i ustalenie, że jako osoba prowadząca działalność gospodarczą nie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu i chorobowemu za okres od 1 maja 2004 do 31 sierpnia 2004 roku. W uzasadnieniu podał, że we wskazanym wyżej świadczył pracę z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w niepełnym wymiarze czasu pracy, tj. na 1/2

etatu u płatników (...) J. K. oraz (...) F. O.. Dalej skarżący wskazał, że w myśl obowiązujących przepisów obowiązek sporządzania dokumentów rozliczeniowych, w tym raportów ZUS RCA ciąży na płatniku, a nie na ubezpieczonym. W tej sytuacji nie może on ponosić odpowiedzialności za nie złożenie przedmiotowych dokumentów rozliczeniowych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. w odpowiedzi na odwołanie, wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 8 maja 2012 roku Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że D. O. nie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą za okres od 1 maja 2004 roku do 31 sierpnia 2004 roku.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia:

D. O. w okresie od 25 listopada 1997 roku do 31 sierpnia 2004 roku był pracownikiem Przedsiębiorstwa (...) z siedzibą w Ż.. W powyższym okresie skarżący świadczył pracę na stanowisku specjalisty ds. marketingowo- księgowych w wymiarze 1/2 etatu. Jednocześnie, od 1 stycznia 1999 roku do 31 października 2005 roku prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą.

W okresie od 20 lipca 1999 roku do 31 maja 2004 roku wnioskodawca był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. w wymiarze etatu i został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego.

W okresie od 1 czerwca 2004 roku do 31 sierpnia 2004 roku był zatrudniony w firmie (...). U pracodawcy tego był zatrudniony w wymiarze 1/2 etatu. Wnioskodawca w tym okresie był zgłoszony do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego i przychód z wynagrodzenia ze stosunku pracy wyniósł kwotę 1236,00 zł. Wnioskodawca został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) na podstawie umowy o pracę w wymiarze 1/2 etatu w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 31 sierpnia 2004 roku. W wyniku przeprowadzonej w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. kontroli ustalono, że na koncie płatnika (...) z siedzibą w Ż. brak było dokumentów rozliczeniowych dotyczących D. O., za miesiące od czerwca do sierpnia 2004 roku, a za miesiąc maj 2004 roku wykazano 0,00 zł podstawy wymiaru składki.

Decyzją z dnia 7 lipca 2011 roku ZUS O/L. ustalił ZUS ustalił wnioskodawcy podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości 412,00 zł.

Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie jest zasadne. Sąd wskazał, że zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 ze zm.), obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi. Natomiast art. 13 pkt 4 powołanej wyżej ustawy wskazuje, że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne prowadzące działalność pozarolniczą - od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności.

W myśl art. 9 ust. 1a, ubezpieczeni wymienieni w ust. 1 (między innymi pracownicy), których podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu stosunku pracy w przeliczeniu na okres miesiąca jest niższa od określonej w art. 18 ust. 4 pkt 5a (kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie odrębnych przepisów), podlegają również obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów.

Na podstawie art. 9 ust. 2, osoba spełniająca warunki do objęcia obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z kilku tytułów, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, 4-6 i 10, jest objęta obowiązkowo ubezpieczeniami z tego tytułu, który powstał najwcześniej. Może ona jednak dobrowolnie, na swój wniosek, być objęta ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi także z pozostałych, wszystkich lub wybranych tytułów lub zmienić tytuł ubezpieczeń.

Cytowane przepisy obowiązywały w identycznym brzmieniu w okresie od dnia 1 maja 2004 roku do dnia 31 sierpnia 2004 roku.

Wnioskodawca w okresie od 20 lipca 1999 roku do 31 maja 2004 roku wnioskodawca był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. w wymiarze etatu oraz w okresie od 1 czerwca 2004 roku do 31 sierpnia 2004 roku był zatrudniony w firmie (...) i w okresach tych został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego.

Tak więc bezsporne jest w okresie od 1 maja 2004 roku do 31 sierpnia 2004 roku wnioskodawca był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w wymiarze 1/2 etatu z podstawą wymiaru składek wynoszącą połowę minimalnego wynagrodzenia.

Sporną okolicznością była natomiast podstawa wymiaru składek z tytułu zatrudnienia wnioskodawcy na podstawie umowy o pracę w wymiarze 1/2 etatu w Przedsiębiorstwie (...), ponieważ pracodawca w okresie od maja do sierpnia 2004 roku nie odprowadzał składek do ZUS od wynagrodzenia wnioskodawcy, mimo iż wnioskodawca został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego.

Ze świadectwa pracy z dnia 1 września 2004 roku wynika, iż D. O. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...), na podstawie umowy o pracę w wymiarze 1/2 etatu i okoliczność ta nie była kwestionowana przez ZUS. Za miesiące maj i czerwiec 2004 roku wnioskodawca przedstawił raporty miesięczne (...) wystawione przez pracodawcę, w których podstawa wymiaru składek była określona na kwotę 412,00 zł, a więc połowę minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w 2004 roku. Ponadto prawomocną decyzją z dnia 7 lipca 2011 roku ZUS ustalił wnioskodawcy podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości 412,00 zł.

W ocenie Sądu, skoro bezsporny jest fakt zatrudnienia wnioskodawcy w (...) w okresie od 1 maja 2004 roku do 31 sierpnia 2004 roku w wymiarze 1/2 etatu, to wynagrodzenie wnioskodawcy, a tym samym podstawa wymiaru składek, nie mogły być niższe niż połowa minimalnego wynagrodzenia. Przy czym bez znaczenia jest, czy pracodawca faktycznie te składki odprowadził, ponieważ pracownik nie może ponosić negatywnych konsekwencji zaniedbania przez pracodawcę swoich obowiązków. Ponadto warunkiem podlegania tylko ubezpieczeniu pracowniczemu, w myśl art. 9 ust. 1a, jest jedynie podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu stosunku pracy nie niższa od minimalnego wynagrodzenia, a nie faktyczne opłacenie tych składek.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy, obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu podlegają osoby wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 1, 3 i 12 oraz obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu (art. 12 ust. 1).

Wnioskodawca w spornym okresie był objęty ubezpieczeniami społecznymi z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy łącznie w wymiarze pełnego etatu z podstawą wymiaru składek nie niższą niż minimalne wynagrodzenie, dlatego nie podlegał w tym okresie ubezpieczeniom społecznym z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej.

Tym samym odwołanie od zaskarżonej decyzji należało uznać za zasadne.

Z tych względów Sąd Okręgowy na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 kpc orzekł jak w sentencji.

Apelację od powyższego wyroku wniósł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. zaskarżając wyrok w części dotyczącej ustalenia, że D. O. nie podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą za okres od 1 lipca 2004 do 31 sierpnia 2004 roku.

Wyrokowi zarzucił:

- naruszenie przepisów prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 6 ust 1 pkt 5 art. 13 pkt 4 oraz art. 9 ust 1a i ust 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. 2009, Nr 205, poz. 1585 ze zm.) poprzez ustalenie, że D. O. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej nie podlega ubezpieczeniom społecznym; emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu i chorobowemu od dnia 1 lipca 2004 roku do 31 sierpnia 2004 roku, .

- sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że wnioskodawca podlegał ubezpieczeniom społecznym jako pracownik, a podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu stosunku pracy nie była niższa niż wynagrodzenie minimalne,

- naruszenie prawa procesowego poprzez przekroczenie określonej w art. 233 § 1 KPC zasady swobodnej oceny dowodów.

Podnosząc powyższe organ rentowy wniosł w zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu wskazano, że organ rentowy nie kwestionuje wyroku w części stwierdzającej niepodleganie D. O. obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej za maj i czerwiec 2004 roku, a jedynie kwestionuje orzeczenie Sądu ustalające nie podleganie ubezpieczeniom społecznym od 1 lipca 2004 do 31 sierpnia 2004 roku. Postępowanie dowodowe nie pozwoliło zdaniem organu rentowego na przyjęcie, że D. O. od lipca 2004 do sierpnia 2004 otrzymywał wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1/2 minimalnego wynagrodzenia, nie przedstawił on bowiem raportu (...), bądź innego dowodu potwierdzającego rzeczywistą kwotę otrzymanego wynagrodzenia z lipiec i sierpień 2004 roku. I Urząd skarbowy przekazał informacje, że zostały zarejestrowane zeznania podatkowe – PIT 32 i PIT 36, w których wykazano przychody ze stosunku pracy w firmie (...) jedynie za 2003 rok.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne i aprobuje argumentację prawną przedstawioną w motywach zaskarżonego wyroku, co sprawia, że nie zachodzi potrzeba ich szczegółowego powtarzania.

W pierwszej kolejności przypomnieć należy, że wnioskodawca w okresie od 1 czerwca 2004 roku do 31 sierpnia 2004 roku pozostawał w zatrudnieniu u J. K. - w firmie (...) w wymiarze 1/2 etatu i w tym okresie był zgłoszony do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego z podstawą wymiaru składek wynoszącą połowę minimalnego wynagrodzenia. Jednocześnie kontynuował pracę u F. O. w Przedsiębiorstwie (...) z siedzibą w Ż., gdzie był zatrudniony od 25 listopada 1997 roku do 31 sierpnia 2004 roku na stanowisku specjalisty ds. marketingowo-księgowych w wymiarze 1/2 etatu. Powyższe ustalenia wynikają zarówno z dowodu z dokumentów: świadectwa pracy (k. 2 akt ZUS), pisma Naczelnika I Urzędu Skarbowego w L. (k. 13 akt ZUS), raportu miesięcznego (...) (k. 6 akt ZUS) oraz zeznań wnioskodawcy przesłuchanego w charakterze strony przed Sądem Apelacyjnym (k. 58, 60).

Sporną okolicznością obecnie jest jedynie podstawa wymiaru składek z tytułu zatrudnienia wnioskodawcy na podstawie umowy o pracę w wymiarze 1/2 etatu w Przedsiębiorstwie (...) od lipca do sierpnia 2004 roku. Pracodawca w tym okresie nie odprowadził składek do ZUS od wynagrodzenia, mimo iż wnioskodawca został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego.

Wnioskodawca przedstawił raporty miesięczne (...) wystawione przez tego pracodawcę za miesiąc maj i czerwiec, w których podstawa wymiaru składek była określona na kwotę 412,00 zł, a więc połowę minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w 2004 roku (k. 4, 20 a.s.). Przesłuchany w charakterze strony na rozprawie przed Sądem Apelacyjnym D. O. wskazał, że pozostawał w zatrudnieniu do końca okresu wskazanego w świadectwie pracy tj. 31 sierpnia 2004 roku i także za sporne miesiące (lipiec i sierpień 2004 roku) otrzymywał wynagrodzenie w wysokości połowy minimalnego wynagrodzenia. Zeznania wnioskodawcy w ocenie Sądu są wiarygodne. Skoro D. O. pozostawał w zatrudnieniu w tym czasie w u F. O. - (...) w wymiarze 1/2 etatu, to oczywiście jest, że jego wynagrodzenie, a tym samym podstawa wymiaru składek, nie mogły być niższe niż połowa minimalnego wynagrodzenia. Z pozostawaniem w zatrudnieniu łączy się podstawowy obowiązek pracodawcy jakim jest wypłata wynagrodzenia za pracę. Prawnie obojętne jest natomiast to, to czy pracodawca faktycznie odprowadził stosowne składki. Pracownik nie może bowiem ponosić negatywnych konsekwencji zaniedbania przez pracodawcę swoich obowiązków.

Warunkiem podlegania jedynie ubezpieczeniu pracowniczemu, w myśl art. 9 ust. 1a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. 2009, Nr 205, poz. 1585 ze zm.) jest podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu stosunku pracy nie niższa od minimalnego wynagrodzenia.

Podstawę wymiaru składek stanowi przychód (art. 18 ust. 1 w związku z art. 4 pkt 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników stanowi wypłacone im w danym miesiącu kalendarzowym wynagrodzenie wraz z tymi składnikami i świadczeniami, które z mocy § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z 1998 Nr 161, poz. 1106 ze zm.) nie są wyłączone z podstawy wymiaru składek.

Skoro wnioskodawca uzyskał w spornych miesiącach przychód z dwóch źródeł: dwóch niezależnych stosunków pracy, w każdym osiągając połowę minimalnego wynagrodzenia i był objęty ubezpieczeniami społecznymi z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy - łącznie w wymiarze pełnego etatu z podstawą wymiaru składek nie niższą niż minimalne wynagrodzenie, to nie podlegał w tym okresie ubezpieczeniom społecznym z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej. Do stwierdzenia tej okoliczności, w świetle zebranego materiału dowodowego, bez znaczenia pozostają relacje i rozliczenia wnioskodawcy z Urzędem Skarbowym. Fakt, że D. O. w Urzędzie Skarbowym nie wykazał osiągniętych przychodów w roku 2004, rzutuje jedynie na ocenę tego czy właściwie wypełnił swoje obowiązki, tj. czy prawidłowo rozliczył się z organem podatkowym. Okoliczność ta jednakże jest prawnie obojętna dla rozstrzygnięcia kwestii objętej sporem w niniejszym procesie, jaką jest podleganie przez wnioskodawcę określonym ubezpieczeniom.

W tym stanie rzeczy zarzuty apelującego, dotyczące naruszenia wskazanych przepisów prawa nie są zasadne.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.